a. 1889 viibis ta ½ a. muljete kogumiseks tõlke jaoks Soomes ja Vene-Karjalas. A. 1901 ilmus temalt esimene katke ja a. 1909 Ungari teaduste-akadeemia väljaandel kogu »Kalevala« tõlge, mida soomegi asjatundjad kõrgelt hindavad. Juba enne seda oli ta tähelepanu äratanud ka eesti rahvaluule. Prof. J. Budenz'i (vt.) loenguil Budapesti ülikoolis tutvus ta eesti keelega, õppides seda praktiselt ka M. Veske'lt (vt.), kellele omakorda õpetas ungari keelt. A. 1884 ilmus V.-i sulest n. n. Budenz'i-albumis »Kalevipoja« I loo ungarikeelne tõlge ühes märkmetega eesti mütoloogiast. Samuti on V. tõlkinud ungari keelde Koidula luuletise »Ema süda« ja rahvalaule Aino Tamme repertuaarist. — A. 1900 viibis V. Peterburis, kus tutvus J. Hurdaga (vt.). Ka oli tal varemini Budapestis kokkupuuteid eestlastega, peale ülalmainitute m. s. O. Kaldaga (vt). Kevadel 1928 viibis V. külalisena Tallinnas ja Tartus. *E. V.*

VILBERG, Gustav, loodusteadlane, sünd. 22. VIII 1885 Kuusalu klk. end. Aavakannu kõrtsis mõisatöölise pojana, õppis Kolga 2-kl. ministeeriumikoolis, õiendas õpetaja kutseeksami a. 1907, oli aa. 1903—13 ning 1914—16 vallakooli õpetaja ja töötas aa. 1916—17 »Tallinna Teataja« toimetuses. Kevadel 1918 küpsuseksami õiendanud, astus V. a. 1919 Tartu ülikooli mat.-loodusteaduskonda ja siirdus sügisel 1927 Viini ülikooli, kus omandas suvel 1928 *dr. phil. nat.* astme botaanika alal. Üliõpilasena oli V. mõnd aega õpetaja Tartu keskkooles, aa. 1920—23 ülikooli botaanika-instituudi noorema assistendi k. t., 1923—24 ajakirja »Looduse« tegev toimetaja, 1925—27 Virumaa rahvaülikooli juhataja Kundas. Nov. 1928 alates on ta Tartu ülikooli teaduslik stipendiaat Eesti floristika alal. — 1903. a.-st alates on V. oma ameti kõrval osa võtnud seltskondlikust tegevusest, vanavara kogunud, ajalehtedele kaastööd teinud. Tema sulest ilmunud teaduslikest töist mainitagu »Loost ja loo taimkonnast Ida-Harjumaal« (Loodusuurijate Seltsi Aruanded XXXIV, 1, a. 1927, lk. 1—132), »Tartu taimkate« (koguteos »Eesti« I, 1925, lk. 603—13). Ka on V. avaldanud rea populaarteaduslikke töid, nagu »Harjumaa« (maateaduslik lugemik, Tartu, 1921), »Kodumaal rännates« I—III (Tallinna, 1923—24); peale selle hulga artikleid ja väärtuslikke ainekogusid ajakirjades ja koguteostes, m. s. keeleteaduse ja folkloori alalt (E. Kirj. 1910, 1913, 1921, 1922).

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

WILBERG (Willberg), Martin Andreas, õpetaja ja lauluedendaja, sünd. 29. VIII 1821 Põltsamaal Magdeburgist sisserännanud käsitöölise pojana, õppis aa. 1828—33 Põltsamaa elementaarkoolis ja oli 1833—40 Paides maalri õpipoisiks, õppides samal ajal laulu Paide vaeslaste-kooli juhatajalt. Aa. 1840—46 toimis ta Põltsamaa klk.-kooli juhatajana, 1846—52 köstrina Kolga-Jaanis, 1852—99 köster-organistina Põltsamaal, olles ühtlasi aa. 1852—62 Põltsamaa klk.-kooli juhataja. W. suri 21. II 1903 Põltsamaal. — W. oli oma aja populaarseim laulukooride asutaja ja laulu edendaja Põltsamaal. Juba 1840. a. laulsid kohaliku klk.-kooli õpilased W.-i juhatusel koraale 4-l häälel. 1840-date aa. alul asutas ta Põltsamaale esimese segakoori. W. harrastas eriti kirikulaulu, m. s. tolleaegse kohaliku kirikuõp. E. H. A. Hörschelmann'i (vt.) komponeeritud laule. Esinedes oma kooriga Põltsamaal ja ümbruskonnas, kord ka Viljandis, äratas ta kõikjal tähelepanu. 1856. a. mais ja juunis korraldas ta Põltsamaa kirikus 2 kontserti, kus eesti keeles segakoori ja solistide poolt ette kanti katkendeid G. F. Händel'i »Messiast«. Segakoori kõrval asutas W. ümbruskonna õpetajaist koostuva meeskoori. Hulk rahvakooli õpetajaid, m. s. ka K. A. Hermann (vt.) on Põltsamaa klk.-koolis W.-ilt saanud oma muusikalise ettevalmistuse. — Oma elu lõppaastail on W. koostanud saksakeelsed memuaarid (originaal autori tütre pr. J. Elbi' käes Põltsamaal), milledes leidub ka kujukas ülevaade kiriku- ja koolioludest Põltsamaa klk. aa. 1835—87.

Laulu ja mängu leht 1895, nr. 12; Põltsamaa Teataja 1926, nr. 6, 7, 9; Post. 1890, nr. 44, 50, 1903, nr. 48. *E. L.*

WILDE, Eduard, kirjanik, sünd. 21. II 1865 Simuna klk. Pudivere mõisas kupja pojana. Nii W. isa kui ka ema on olnud seotud suurema osa oma elust mõisaga. Esimene (surn. 1908. a. Tallinnas) oli tegelikkude kalduvustega ning on nähtavasti kaunis vähe mõjustanud poja iseloomu, sellevastu on ema (surn. 1913. a. Tallinnas) temperament ja luulemeel kandunud üle ka pojasse. Varssi pärast poja sündimist kolisid vanemad Muuga mõisa, kus isa sai aidamehe koha. W. varasem lapsepõlv möödus selles mõisas ning juba siin võimaldas mõisa liikuv elu teha tähelepanekuid tüüpidest ja nähteist, mis ilmestavad suurt osa W. hilisemaist teoseist. W. haridusekäik algas Muuga metsaülema abikaasa Auguste Treuberg'i juhatusel lugemis- ja kirjutamisharjutustega saksa keeles. Sellele järgnes õppimine Tallinnas, esialgu elementaarkoolis ja paar a. hiljemini, 1878. a. augustist alates, kreiskoolis. Juba elementaarkoolis algas W. kirjanduslikkude katsetega, aga kindlama ilme said kirjanduslikud harrastused kreiskoolis. Kooli õppeaineist oli edu eeskätt neis, mis kirjandu-